

OBSAH

Předmluva	
1 Úvod	7
2 Přehled antropologických výzkumů romské populace v Čechách, na Moravě a na Slovensku, současný stav výzkumu	10
2.1 <u>Fyzický charakter romské populace</u>	11
2.1.1 Výzkumy dospělé romské populace	11
2.1.2 Výzkumy novorozenců	13
2.1.3 Výzkumy předškolních dětí	15
2.1.4 Výzkumy školních dětí	16
2.1.5 Další aspekty výzkumu	23
2.2 <u>Fyzický charakter české populace a vývojové trendy</u>	26
3 Demografické údaje	31
3.1 <u>Demografické charakteristiky romské populace v ČR</u>	31
3.1.1 Odhady početního stavu	31
3.1.2 Věková struktura a demografická reprodukce	34
3.2 <u>Geodemografické a demografické charakteristiky romské populace v severočeském regionu</u>	36
3.2.1 Charakteristika regionu a jeho osídlování romskou populací	36
3.2.2 Charakteristika místních podmínek v lokalitách, kde byl prováděn výzkum	39
3.2.3 Demografické charakteristiky romské populace v severočeském regionu	42
4 Výchova a vzdělávání romských dětí	46
4.1 Romská rodina a vzdělání	46
4.2 Struktura romské komunity a jazyková situace ve vzdělávání Romů	50
4.3 Zdravotní stav romských dětí a školní zralost	54
4.4 Možnosti a podmínky vzdělávání Romů v ČR	58
4.4.1 Předškolní vzdělávání	59
4.4.2 Základní vzdělávání	62
4.4.3 Středoškolské vzdělávání	67
4.4.4 Vysokoškolské vzdělávání	68
4.4.5 Příprava učitelů pro práci s romskými dětmi	69
5 Antropologický výzkum dětí romského etnika v Ústeckém kraji v roce 2001	70
5.1 Vymezení problému	70
5.2 Stanovení hypotéz	71
6 Metodika	72
6.1 Charakteristika souboru	72
6.2 Organizace výzkumu	75
6.3 Materiál a metodika antropometrických měření	76
6.3.1 Zdůvodnění výběru sledovaných znaků	76
6.3.2 Zkoumané měrné, popisné a anamnestické znaky a indexy	77
6.4 Matematicko-statistické zpracování	80
6.5 Metodika zjišťování pedagog. charakteristik a údajů o životním stylu žáků	82

VÝSLEDKY A DISKUSE

7 Charakteristiky tělesného vývoje romských školních dětí z Ústeckého kraje.....	84
7.1 Tělesná výška, tělesná hmotnost, hmotnostně-výškové indexy.....	84
7.1.1 Tělesná výška	84
7.1.2 Tělesná hmotnost	86
7.1.3 Hmotnostně-výškové indexy.....	89
7.2 Obvodové rozměry a indexy.....	97
7.2.1 Obvodové rozměry a indexy v oblasti dolní části trupu.....	97
7.2.2 Obvod hlavy a obvodové rozměry a indexy horní části trupu....	101
7.2.3 Obvodové rozměry na končetinách.....	106
7.3 Šířkové rozměry v oblasti trupu a indexy.....	107
7.4 Hlavové rozměry a indexy.....	110
7.4.1 Hlavové rozměry.....	110
7.4.2 Indexy hlavových rozměrů.....	121
7.5 Tělesně pohlavní vývoj.....	130
7.7.1 Nástup menarche.....	130
7.7.2 Biologický proporcionální věk.....	132
7.6 Fyziologická měření tělesné kondice.....	134
7.7 Pigmentace.....	137
7.7.1 Pigmentace vlasů.....	137
7.7.2 Pigmentace oční duhovky.....	143
7.8 Antropologické typy.....	150
8 Sociální, zdravotně hygienické a pedagogické charakteristiky sledovaných romských dětí.....	155
8.1 Sociální charakteristiky.....	155
8.2 Zdravotně-hygienické charakteristiky.....	160
8.3 Pedagogické charakteristiky.....	163
9 Životní styl a vzdělávání romských dětí v kontextu s rodinnou výchovou	
9.1 Režim dne a volnočasové aktivity.....	171
9.1.1 Rozsah volného času.....	172
9.1.2 Aktivity dětí po vyučování.....	174
9.1.3 Psychosociální pohoda prostředí.....	178
9.2 Vzdělání v kontextu s rodinnou výchovou.....	181
9.2.1 Povědomí dítěte o rodinných tradicích a tvůrčích schopnostech rodinných příslušníků.....	181
9.2.2 Význam „dovednosti číst“ v běžném životě rodiny.....	183
9.2.3 Škola a školní práce z pohledu dítěte.....	183
10 Závěr.....	187
11 Literatura.....	194
12 Přílohy.....	210
Přílohová část I – výsledkové tabulky, percentilové grafy (kategorizace věku dle WHO)	
Přílohová část II – výsledkové tabulky (věková kategorizace dle Fettera)	
Přílohová část III - přehledy Z-skóre – normalizované znaky a indexy	
Přílohová část IV - vzory dotazníků pro učitele a žáky	